

UNU

Juriul a zis „Vinovat“ și judecătorul a zis „Pe viață“, dar el nu i-a auzit. N-asculta. De fapt, nu fusese-n stare s-asculte de-atunci, din prima zi de când judecătorul a tot bocănit cu ciocănașul lui de lemn în pupitrul înalt, până ce el, Mink, și-a-ntors ochii din fund de la ușa sălii de ședință ca să vadă ce Doamne iartă-mă voia omul ăsta, și el, judecătorul, s-a aplecat peste pupitru strigând: „Hei, Snopes! L-ai omorât pe Zack Houston sau nu l-ai omorât?“ și el, Mink, a zis: „Nu-mi bate capu-acuma! Nu vezi c-am treabă?“, și iar și-a-ntors capu-ncolo, în fund, spre ușa sălii de ședință strigând și el acum spre, în, prin zidul de fețe mici și palide care-l împresura: „Snopes! Flem Snopes! Hei, careva de-aici să se ducă să-l cheme pe Flem Snopes! Plătesc... Plătește Flem!“

Pentru că n-avusese timp s-asculte. De fapt, tot adusul ăsta aici prima oară, legat cu cătușe de mâna polițistului, din celula lui de

la-nchisoare pân' la tribunal, n-a fost decât o-ncurcătură fără absolut nici un rost, o prostie revoltătoare și, ca și fiecare adus și mutat cu cătușe la mână de dup-aceea, o piedică-n soluționarea problemelor amândurora – și-a lui, și-a blestematei ăleia de legi; de-ar fi așteptat măcar puțin, să-l fi lăsat în pace: să pândească prin golurile sinistre din fereastra de la stradă, printre gratiile de care-și încleșta mâinile lui murdare – unica și imperioasa lui nevoie-n tot timpul lunilor ăloro lungi dintre întemnițare și deschiderea procesului.

La-nceput, în timpul primelor câteva zile, după gratiile ferestrei, fusese doar iritat de nerăbdarea sa și – da, recunoștea – de stupiditatea sa. Cu mult înainte de-a fi venit momentu-n care să ia pușca, să ochească și să tragă, știa că văr-su Flem, singurul din clan având și putere, și motive sau în orice caz de la care putea să s-aștepte să-l scape de belea n-o să fie-acolo s-o poată face. Ba știa chiar și de ce-avea să lipsească Flem cel puțin un an de zile; Moșia Franțuzului prea era mică: oricine știa orice despre oricine; și-ar fi dat toți seama ce s-ascunde sub voiajul ăla-n Texas chiar și fără tărașoiul și fierberea ce se iscaseră de când fata lui Varner (sau cine-altu' o fi fost) descoperise primul fir de păr că-i crescuse pe nu-știu-unde, ca să nu mai vorbim de

primăvara și de vara trecută când afurisitu' ăla de băiat al lui McCarron îi deschisese capu' la câte toate și-i ciomăgise pe toți de parc-ar fi fost o haită de câini.

Așa că-nainte încă de-a se fi-nsurat Flem cu ea, el, Mink, și-oricine altu' pân' la cînșpe kilometri-n jur știa că moș Will Varner *tre-buia* să-și mărite fata cu cineva, și-ncă repede, dacă nu voia să vadă când o da iarba că-i răsare și lui un plod în curtea din dos. Și când în cele din urmă ăl' care s-a-nsurat cu ea a fost Flem, el, Mink, n-a fost surprins. Țsta-i Flem cu bafta lui, ca de-obicei. Mă rog, mai mult decât simplă baftă: singurul om din sat în stare să se ridice și să-i țină piept lu' moș Will Varner; omul care mai mult sau mai puțin îl înlăturase din prăvălie pe Jody, feciorul lui moș Will, și s-aranja acum, ca ginere, să pună mâna și pe jumate din tot restul. Însurându-se cu ea toc-mai la timp ca să nu fie copilul din flori, Flem nu numai că devenea bărbatul legitim al blestematei ăsteia de fete care de când avea cînșpe ani îi pune pe jărat pe toți bărbații din sat sub optzeci numai când o vedeau trecând, da' mai era și plătit pentru asta, plătit cu vârf și-ndesat: nu numai cu dreptul să-i bage mâna pe sub fustă de câte ori avea chef, treabă-n stare să-l înnebunească pe-un om numai la gândul c-o face altu', da-i mai dăduse pe

deasupra și locu' și casa a' mare a Franțuzului, a Bătrânului, pentru c-o făcea.

Așa că știuse că Flem n-o să fie-acolo când o să aibă nevoie de el, pentru că știa că Flem și tânăra lui nevastă or să trebuiască să stea departe de Moșia Franțuzului atâta vreme cât să poată spune la-ntoarcere că tot ce-au adus cu ei a-mplinit o lună și toți ai care l-or vedea să nu se prăpădească de răs. Numai că, atunci când în fine venise momentul, când clipa hotărâtoare-n care nu mai putea s-amâne ochitul cu pușca și-apăsatul pe trăgaci sosise, uitase de asta. Nu, mint. Nu uitase. Pur și simplu nu mai putuse s-aștepte: chiar Houston nu-l lăsa să mai aștepte – și asta era înc-o jignire pe care i-o aducea Zack Houston, prin însăși faptul că murea: îl silea pe el, pe Mink, să-l omoare-ntr-un moment când unica persoană care-ar fi putut să-l scape și-ar fi trebuit să-l scape fie c-ar fi vrut, fie că nu, în baza legii străvechi și imuabile a rubedeniei de sânge, se afla la o mie cinci sute de kilometri de-acolo; și de data asta era o jignire ireparabilă pentru că, prin însuși făptuirea ei, Houston scăpa pentru totdeauna de ispășire.

Nu uitase că văr-su n-o să fie-acolo. Pur și simplu nu mai putuse s-aștepte. Trebuia, n-avea-ncotro, să se-ncreadă-n *ăia* – *ăia* erau cei care făgăduiseră că și-o vrabie n-ar fi putut

să pice făr' de știrea lor. Prin *ăia* nu-nțelegea pe cine-o fi fost ăl' de i se zice Ăl de Sus. Nu credea în nici un Ăl de Sus. Prea văzuse multe-n viața lui și dac-ar fi existat un Ăl de Sus cu-o privire-atât de pătrunzătoare și cu-o putere-atât de mare cât se pretindea, ar fi făcut El ceva. Și-afară de asta, el, Mink, nu era credincios. Nu mai călcase pe la biserică de când avea cinspe ani și nici n-avea de gând să mai calce – loc unde-un om cu mațele goale și cu mâncărime-ntre picioare, pe care nu și-o putea sătura acasă, obișnuia zicându-și predicatorul Domnului s-adune femei cât mai multe pe care să le poată ispiti cu răsplata unuia pentru treaba ăluilalt – treaba era să-și umple lui burta drept plată că le umplea lor gaura îndată ce pleca bărbatul la câmp și ea putea s-o șteargă-n tufișu-n care-o aștepta predicatorul; nevestele veneau la biserică pentru că era locul cel mai potrivit pe care-l știau unde să dea o rețetă de pui fript pe una de budincă de cartofi; și bărbații veneau nu ca să-mpiedice negustoreala, pentru că bărbatul știa că nici n-o poate împiedica, nici nu-i poate face față; el venea ca să-ncerce cel puțin să afle dacă numele neveste-sii era-n capu' listei celor care-și așteptau rându' sau dacă poa' să-și termine partida pân' să trebuiască s-o lege de stâlpu' patului și să s-ascundă după ușă să pândească; iar tinerii,

perechi, nici nu se mai osteneau să treacă pe la biserică: alergau de-a dreptu' la tufișu' cel mai la-ndemână, să fie ai dintâi.

Voia să spună doar atât, că *ăia* – *ei* – *aia*, cine-or fi fost sau ce-or fi fost, sau cum ai fi vrut să-i zici, era ceva care reprezenta o justiție și-o dreptate simplă și fundamentală în treburile dintre oameni, pentru c-altminteri mai bine te lăsași pentru că, la urma urmei, *ăia*, *ei*, *aia*, zi-le cum le-i zice, nu voiau, nu puteau să-l urmărească și să-l hărțuiască și să-l chinuiască p-un om în vecii vecilor și să nu-l lase cândva, într-o bună zi, la un moment dat, să-și facă singur dreptate și să plătească așa cum i s-a plătit. Puteau să-l frece și să-l chinuiască sau puteau să stea jos și să se uite cum toate-i merg împotriva, tot timpul, fără-un pic de cruțare, parc-ar fi fost dup-un tipic; să stea jos și să privească, și (*all right*, de ce nu? – era bărbat – nu-i păsa, câtă vreme era om și exista o dreptate) să le facă și plăcere chiar; poate că de fapt îl puneau la-ncercare chiar, să vadă de era bărbat sau nu, de era destul de bărbat ca să poa' să rabde-un pic de hărțuială și de frecuș, așa ca să merite să le-o-ntoarcă, atunci când i-o veni și lui vremea, ăloră care i-o făcuseră. Dar cel puțin avea să vină, momentul ăsta, momentu-n care o să fie rândul lui, când își va fi câștigat și el dreptul de-a plăti exact cât i se plătise, întocmai

cum și Ei își câștigaseră dreptul să-l pună pe el la-ncercare și chiar să s-amuze de-ncercare; momentu-n care ei vor avea să-i demonstreze că erau și Ei tot atât de bărbați cât le dovedise el lor că era; în care el nu numai că va trebui să se bizuie pe Ei, da-n care-și va fi câștigat dreptul să se bizuie pe Ei și să constate că-i sunt fideli; și că Ei n-au îndrăznit și n-or să-ndrăznească să-i tragă chiulul pentru c-atunci le va fi tot atât de greu să trăiască-ntre ei cum ajunsese-n cele din urmă să-i fie lui să trăiască cu sine însuși și să continue să suporte toate câte le suportase de la Zack Houston.

Așa că-n dimineața aia știa că Flem n-o să vină. Numai că nu mai putea s-aștepte, pur și simplu; venise momentu-n care el și Zack Houston nu mai puteau, nu mai trebuiau, pur și simplu, să respire-același aer. Și-așa că, lipsind văr-su, a trebuit să se mulțumească cu dreptul de-a se bizui pe *ei*, drept pe care și-l câștigase prin faptul că pân-atunci nu le ceruse niciodată nimic toată viața lui.

Începuse-n primăvară. Nu, toamna trecută-ncepuse. Nu, începuse cu multă vreme-nainte. Începuse chiar din clipa-n care se născuse Houston, croit de pe-atunci pentru-aroganță și intoleranță și trufie. Nu din clipa-n care amândoi, adică și el, Mink Snopes, au început să respire-același aer de Mississippi

de nord, pentru că el, Mink, nu era om certăreț. Niciodată nu fusese. Era doar din pricina ghinionului care-l urmărise și-l chinuise și-l împinsese toată viața într-o neîntreruptă și neînduplecată necesitate de a-și apăra drepturile elementare.

Dar de-abia-n vara dinainte de toamna asta de care vorbim, destinul lui Houston l-a ncălcat efectiv și hotărâtor pe-al lui, soarta însăși a lui Mink – ceea ce era o altă fațetă a aceleiași jigniri: că nimic, nici măcar *ăia*, *ăia* mai puțin decât oricine, nu-i făcuseră vreun semn să-l avertizeze de felu-n care se va sfârși această primă întâlnire. Asta era *după* ce tânăra nevastă a lui Houston intrase-n grajdu' armăsarului să caute ouă-n cuiabar și-o omorâse calu' și orice om de treabă și-ar fi zis că orice bărbat cumsecade nu și-ar mai lua alt armăsar în casa aia câte zile-o mai avea. Dar nu Houston. Houston nu numai că era destul de bogat ca să poa' să aibă-un armăsar de rasă-n stare să-i omoare nevasta, da' și destul de arogant și de ne-nduplecat ca să desfidă orice cuviință și, după ce-mpușcase calu' care-o omorâse, să se ducă să-și cumpere altu' întocmai, poate pentru cazu' că s-ar mai fi-nsurat o dată; să facă-n așa hal pe-ndureratu' de moartea neveste-sii, că nici măcar vecinii nu mai îndrăzneau să-i bată la ușă, și cu toate astea, de două-trei ori pe

săptămână să gonească dus și-ntors pe drum, călare pe noul lui cal asasin cu câinele ăla-al lui, Bluetick, alergând ca un ogar sau tot ca un cal alături de el pân' la Varner la prăvălie, și nici măcar să nu descalece: așteptau toți trei acolo-n drum – bărbatul arogant și ne-nduplecat și calul cu privirea rea și câinele care rânjea și se zbârlea de câte ori trecea careva pe lângă ei – în timp ce Houston poruncea oricui se-ntâmpla să fie-n față pe galerie să intre să-i aducă ce se-ntâmpla să-i trebuiască și după care venise, parc-ar fi fost niște negri.

Până-ntr-o dimineață, când el, Mink, se ducea la prăvălie (n-avea cal să meargă călare când îi trebuia o cutie de tutun sau un flacon de chinină sau o bucată de carne); tocmai trecuse de coama unui deal mărunț, când auzi din urmă calul venind în goană și i-ar fi lăsat lui Houston tot latul drumului dac-ar fi avut timp, da' pân' s-apuce el să-și dea seama, calul era gata să-l doboare de nu-l smucea Houston turbat într-o parte gonind înainte și-afurisitul de câine rânjindu-i chiar în nas și măturându-i pieptul cu blana lui lăptoasă, și Houston a-ntors calul și l-a proptit jucând și zvârlind în fața lui, și răcnind:

— De ce dracu' n-ai sărit în lături când m-ai auzit venind? Dă-te din drum! Vrei să-ți aduni creierii de pe jos pân' să-l pot domoli?

Deh, poate că pe limba lui asta-nsemna să-ți plângi nevasta pe care poate că n-o omorâseși chiar tu cu mâna ta, chiar dac-ai ucis pe urmă calu' care-o omorâse. Destul de trufaș totuși și destul de bogat ca să-și permită să cumpere-un altu' întocmai ca ăl' de-o omorâse. Da' treaba lui, puțin îi păsa lui Mink, mai ales că tot ce-avea de făcut, și el, și-oricine, era s-aștepte până ce, mai curând sau mai târziu, putoarea asta de cal o să-l omoare și pe Houston; până când s-a-ntâmplat altceva, ceva la care nu s-așteptase, ceva ce nu pusese la cale, nici măcar nu prevăzuse.

A fost vaca lui de lapte, unica lui vacă, pentru că nu era un om bogat ca Houston, ci doar un om independent, necerând nimănuia nici un hatâr, mărginindu-se la ce-avea. Ea – vaca – nu știu cum se făcu, da' rămăsese stearpă, n-avea vițel; și asta era, nu numai că trecuse-o iarnă fără lapte și c-acuma-l aștepta un an întreg tot fără lapte, da' rămăsese și făr' de vițel, pentru care plătise cinj' de cenți taxă de taur, pen' că singurul taur din partea locului la care putea s-o ducă pe mai puțin de-un dolar era un prăpădit de taur al unui negru care cerea banii-nainte, când o lăsa pe poartă.

Așa că toată iarna aia ținuse vaca pe nutreț așteptând să-i vină vițelu' care nu exista. Pe urmă-a trebuit să ducă vaca cinci kilometri pân'